

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน ...นางสาวรัชนิยา...แสงการ.....
ตำแหน่งปัจจุบันนักวิชาการป่าไม้.....ระดับ.....ชำนาญการ.....ตำแหน่งเลขที่.....๑๓๑๓.....
ส่วน..ประสานโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ.....สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒.....
หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน.....ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ.....
มีหน้าที่ดังนี้...ภายในพื้นที่ดำเนินงาน ของหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ รับผิดชอบงานบริหาร และ
อำนวยการ งานตรวจลาดตระเวน และดูแลพื้นที่ป่าต้นน้ำแม่น้ำเมืองตราด งานปลูกสร้างจิตสำนึกชุมชนต้นน้ำ
คลองสะตอ งานจัดทำแนวป้องกันไฟ งานบำรุงรักษาสวนเดิม งานปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ งานเพาะชำ
กล้าไม้ งานสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ งานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ งาน
จัดทำฐานข้อมูลชุมชน และทรัพยากรป่าต้นน้ำคลองสะตอ และปฏิบัติราชการพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิง
พื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว อีกหน้าที่หนึ่ง

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ...นักวิชาการป่าไม้..ระดับ..ชำนาญการพิเศษ...ตำแหน่งเลขที่.....๑๔๔๓.....
สังกัด...ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง มีดังนี้

๑. กำหนดแผนปฏิบัติการ ประสานงานการจัดทำแผนด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ และ
ปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยปฏิบัติในพื้นที่
๒. ควบคุม และติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรต่างๆ และประสานเพื่อ
ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานของอุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานในพื้นที่รับผิดชอบ
๓. ศึกษาและวิเคราะห์ วางแผน พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และจัดการทรัพยากรต่างๆในพื้นที่
กำหนดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ จัดทำระบบสื่อความหมาย ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยี
และการให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ และบริการการท่องเที่ยวแก่ประชาชน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง ..พัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำจังหวัดตราด.....
๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ.....เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๗.....
๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
 - ๓.๑ ความรู้ในการนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยเน้นด้านงานป้องกัน อนุรักษ์ ป่าไม้ และควบคุมการใช้
ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม โดยให้อยู่ภายใต้การบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับจังหวัด
 - ๓.๒ การนำค่าดัชนีพืชพรรณ (NDVI) มาวิเคราะห์ร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
(Geographic Information System: GIS) นำมาเพื่อใช้ในการจัดการ และบริหารการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูลด้านพื้นที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก
เป็นระบบที่เกี่ยวข้อง กับระบบการไหลเวียนของข้อมูลและการผสมผสานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้เป็น
ข่าวสารที่มีคุณค่า และข้อมูลชุมชน และเบื้องต้นของกลุ่มน้ำในหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ นำมาวิเคราะห์
แปรผล เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศต้นน้ำ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สภาพปัญหา/ความต้องการ :

จังหวัดตราดถือได้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นป่าเขา ทะเล ผลไม้และการเกษตร ซึ่งมีหลายแห่งที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างจุดเด่นให้นักท่องเที่ยวมาเยือนได้ หน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ จังหวัดตราด ซึ่งต้องอยู่ในเทือกเทือกเขาตาบอด เขาทับลง ไหลรวมกันลุ่มน้ำย่อยเขาสมิงลงสู่ทะเลแม่น้ำเมืองตราด ถือได้ว่าเป็นหน่วยจัดการต้นน้ำที่มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัดตราด และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ช่วยเพิ่มจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเส้นทางจุดผ่อนปรนบ้านมะม่วง เนิน ๔๐๐ ในท้องที่อำเภอบ่อไร่มากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน เพื่อพัฒนาหน่วยจัดการต้นน้ำ ตามเป้าหมายดังกล่าว จึงทำให้ยังไม่สามารถเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำในภาพรวมที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งคอยหล่อเลี้ยงประชาชนในพื้นที่จังหวัดตราด

ความเร่งด่วน :

เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียว รองรับการขยายตัวของกลุ่มนักเรียน นักศึกษาและนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตราด ให้มีกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และได้เรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยวธรรมชาติจากแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำ ประกอบกับปัจจุบันจังหวัดตราดยังขาดแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ที่สามารถบริการองค์ความรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำและผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชม ได้รับความรู้ความเข้าใจ ประทับใจและเกิดจิตสำนึกที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ ให้คงอยู่คู่จังหวัดตราดตลอดไป จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของจังหวัดตราด อีกทั้งเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนพื้นที่อำเภอบ่อไร่มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของชุมชนในพื้นที่

๔.๑ ขั้นตอนในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

๔.๑.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อพัฒนาหน่วยจัดการต้นน้ำ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำของจังหวัดตราด ๒) เพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความหลากหลาย และมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวไทย-กัมพูชา บริเวณเส้นทางธรรมชาติ เนิน ๔๐๐ และสวนผลไม้ในพื้นที่อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ๓) เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และป่าต้นน้ำที่สำคัญ

๔.๑.๒ กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๑) กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยวทั่วไป ประมาณปีละมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวระบบนิเวศป่าต้นน้ำและเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ๒.๑) จังหวัดตราดมีแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ๒.๒) เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ความเข้าใจและเกิดความภาคภูมิใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบ้านเกิด ๒.๓) นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินและสัมผัสกับบรรยากาศและสวยงามของป่าต้นน้ำในจังหวัดตราด ๒.๔) ชุมชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีย่านักท่องเที่ยวมาเยือนเพิ่มขึ้น ๒.๕) หน่วยงานภาครัฐได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการที่ดีขึ้น สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการบริการองค์ความรู้แก่สาธารณชน

๔.๑.๓ ดำเนินการรวบรวมและเก็บข้อมูลของหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ ทั้งจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังเพื่อประเมินผลสำเร็จ โดยรวบรวม ดังนี้

(๑) ข้อมูลประชากรในตำบลในพื้นที่ลุ่มน้ำหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) นำมาเพื่อใช้ในการจัดการแปรร่วมกับข้อมูลชุมชนในพื้นที่อำเภอป่าไร่ จังหวัดตราด

(๒) ข้อมูลขอบเขตลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) นำมาเพื่อใช้ในการจัดการแปรร่วมกับข้อมูลชุมชนในพื้นที่อำเภอป่าไร่ จังหวัดตราด

๔.๑.๔ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ทางสถิติก่อนและหลังการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำจังหวัดตราด

๔.๑.๕ สรุปผลการศึกษา ปัญหา อุปสรรค

๔.๒ เป้าหมายของงาน

๔.๒.๑ เยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความพึงพอใจ ร้อยละ ๘๐

๔.๒.๒ แหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อให้สามารถบริการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้แก่สาธารณชนได้ ๑ แห่ง

๔.๒.๓ ฐานข้อมูลในการป้องกัน พื้นที่ บำรุง และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าต้นน้ำ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

- ๑) จัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จำนวน ๑ เส้นทาง ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร
- ๒) ป้ายพันธุ์ไม้และรายละเอียดสรรพคุณ พร้อมติดตั้ง จำนวน ๑๐ ป้าย
- ๔) ป้ายสื่อความหมาย จำนวน ๕ ป้าย
- ๕) ปรับภูมิทัศน์ ด้วยต้นไม้และไม้ดอกในท้องถิ่น ๑ งาน
- ๖) ชุมนั่ง จำนวน ๒ ชุด
- ๗) แผ่นพับประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางปั่นจักรยานอ่างเก็บน้ำคลองโสน น้ำตกทับกะได จำนวน ๓๐๐ ฉบับ
- ๘) อบรมค่ายเยาวชนรักษ์ป่าต้นน้ำ ๒ รุ่น
- ๙) รวบรวมข้อมูลพืชสมุนไพรป่าในบริเวณหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ จำนวน ๑ เล่ม
- ๑๐) สร้างแปลงปลูกพืชสมุนไพรถิ่น “ป่าว่านเหลือง” จำนวน ๑ แปลง

๕.๒ ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

๕.๒.๑ มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดตราดมีแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่สามารถบริการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้แก่สาธารณชนได้

๕.๒.๒ มิติด้านสังคม: เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยวทั่วไป ประมาณปีละมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวระบบนิเวศป่าต้นน้ำและเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

๕.๒.๓ มิติด้านเศรษฐกิจ: เป็นการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ บริเวณเส้นทางท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำคลองโสน น้ำตกทับกระดอ ให้ความหลากหลาย ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว และสร้างรายได้ และเศรษฐกิจในภาพรวมแก่ชุมชนเพิ่มขึ้น

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑ เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ในการขออนุญาตงบประมาณในการฟื้นฟู ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรป่าต้นน้ำในพื้นที่หน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ

๖.๒ เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาศักยภาพในการสร้างการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วม และบูรณาการกับทุกภาคส่วนในการดูแลและรักษาทรัพยากรป่าต้นน้ำคลองสะตอ และสามารถขยายการเรียนรู้สู่พื้นที่จังหวัดใกล้เคียงและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดตราดเพิ่มมากขึ้น

๖.๓ ประชาชนในพื้นที่ลดการพึ่งพิงและทำลายทรัพยากรธรรมชาติและป่าต้นน้ำในพื้นที่ และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายสินค้าในชุมชน

๖.๔ การเพิ่มของพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์และสามารถมีน้ำได้ตลอดทั้งปี ช่วยให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่อำเภอบ่อไร่ มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม สวนผลไม้เพียงพอลดปัญหาภัยแล้งบางพื้นที่ได้ในช่วงหน้าผลไม้ที่ต้องใช้น้ำมาก

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑ การได้ข้อมูลที่ต้องการในการนำมาวิเคราะห์จากหน่วยงานราชการอาจจะไม่มีความเป็นปัจจุบัน เพราะสถานการณ์โรคภัยพิบัติและการเดินทางมีข้อจำกัด

๗.๒ การฟื้นฟูและพัฒนาอาจจะต้องใช้ระยะเวลาสำหรับการบริหารจัดการให้มีความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานและพื้นที่ในการรองรับไปพร้อมกัน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ งบประมาณในการดำเนินการมีข้อจำกัด ในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่และพื้นที่ให้มีความพร้อมและการบริการ

๘.๒ การท่องเที่ยวเป็นพื้นที่ชายแดนซึ่งอาจจะมีปัญหา/ข้อจำกัดเรื่องความปลอดภัย ทั้งจากสัตว์ป่า และจากวัตถุอันตรายที่ยังหลงเหลืออยู่ในพื้นที่

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ เพิ่มขีดความสามารถเจ้าหน้าที่และบุคลากรให้มีความพร้อมสำหรับการสร้างการเรียนรู้และขยายการให้บริการ

๙.๒ เพิ่มระบบด้านการเตือนภัย และมาตรการด้านความปลอดภัย เพื่อสร้างความมั่นใจสำหรับการเข้ามาใช้บริการในหน่วยงานศูนย์การเรียนรู้ด้านระบบนิเวศต้นน้ำและสร้างเครือข่ายอาสาสมัครรักษาดินน้ำให้เพิ่มมากขึ้น

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

ไม่มี.....

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

- (๑)ไม่มี.....สัดส่วนของผลงาน.....%
- (๒)สัดส่วนของผลงาน.....%
- (๓)สัดส่วนของผลงาน.....%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(.....นางสาวรัชนีย์...แสงการ.....)

วันที่.....๑...../.....มีนาคม...../.....๒๕๖๘.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายนิทัศน์ นุ่นสง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ
วันที่..... - 5 มี.ค. 2568 /
(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ)
(นายก้องเกียรติ เดิมตำนาน)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒
วันที่..... - 5 มี.ค. 2568 /
(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A๔

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง ..พัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำจังหวัดตราด..

๒. หลักการและเหตุผล

จากนโยบายของรัฐบาล ตามเป้าหมายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่สีเขียว ให้เป็นไปตามเป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ คือ ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ และกลยุทธ์ที่ ๘. บริหารจัดการที่ดินเพื่อให้ชุมชนอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน นั้น หน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ จังหวัดตราด ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับพื้นที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ปฏิบัติภารกิจหลักในการศึกษาวิจัยด้านระบบนิเวศป่าต้นน้ำ เพื่อนำผลงานไปใช้ในการบริหารจัดการป่าต้นน้ำและทรัพยากรป่าไม้ให้สามารถใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการบริการองค์ความรู้ด้านระบบนิเวศป่าต้นน้ำ และทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแก่ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และสามารถท่องเที่ยวชมซับความงดงามของป่าต้นน้ำและทรัพยากรในพื้นที่ ซึ่งเป็นภารกิจหลักหนึ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้แก่ผู้มาเยือน

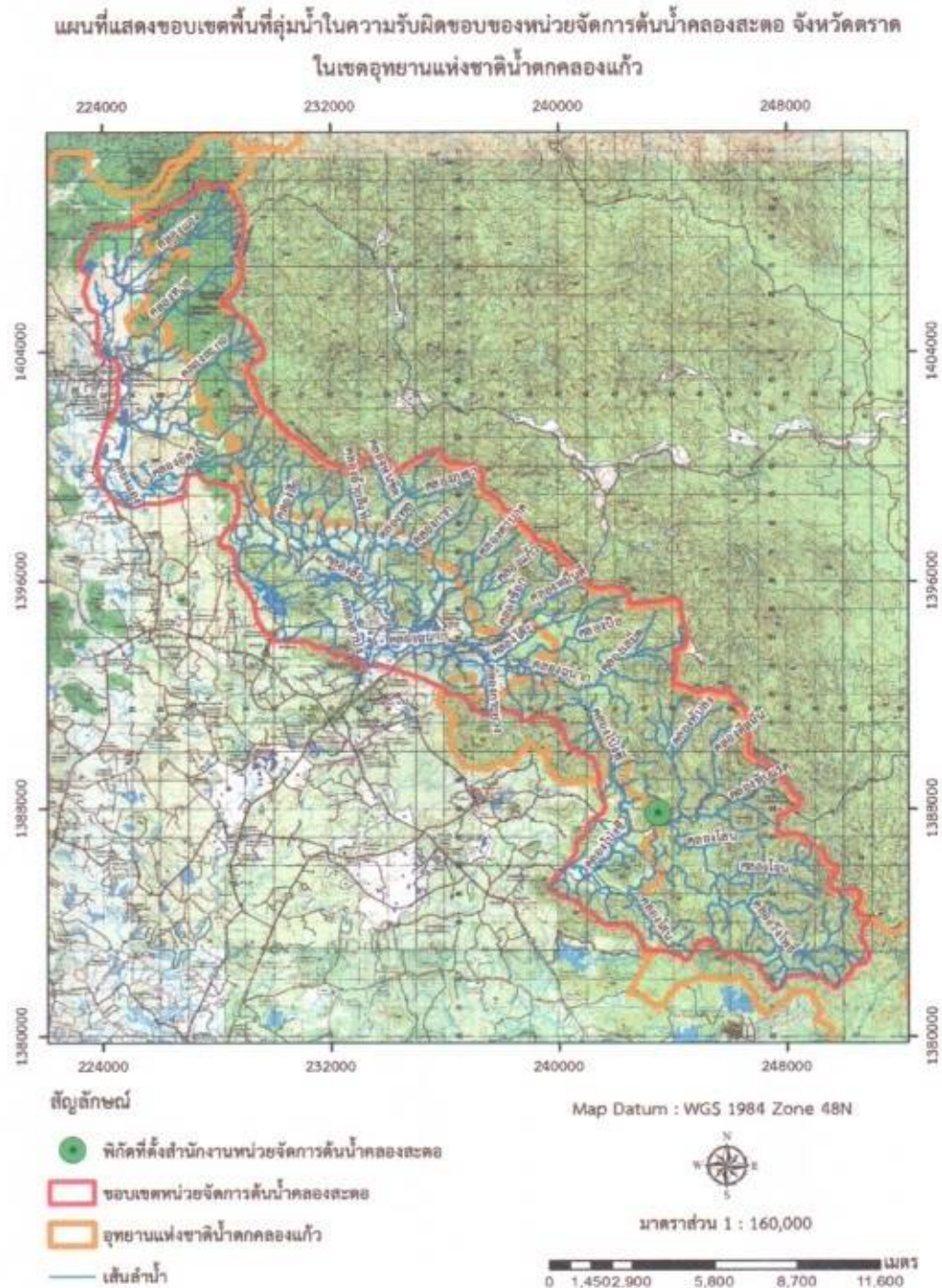
ประกอบกับในปัจจุบัน พื้นที่ป่าต้นน้ำในจังหวัดตราด มีการถูกบุกรุกจากชาวบ้านและนายทุน เพื่อเปลี่ยนแปลงที่ดินไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริงมากขึ้น ดังนั้นการสร้างแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไปได้มาสัมผัสและเรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งเรียนรู้ฯ ถือเป็นยุทธศาสตร์ชาติ และสนองนโยบายรัฐบาลในการสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการมีและไม่มีป่าต้นน้ำ อันจะนำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายแนวร่วมด้านการอนุรักษ์และดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวให้คงอยู่ในพื้นที่ต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

จังหวัดตราดถือได้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นป่าเขา ทะเล ผลไม้และการเกษตร ซึ่งมีหลายแห่งที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างจุดเด่นให้นักท่องเที่ยวมาเยือนได้ หน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ จังหวัดตราด ซึ่งต้องอยู่ในเทือกเทือกเขาตาบาค เขาทับลง ไหลรวมกันลุ่มน้ำย่อยเขาสมิงลงสู่ทะเลที่น้ำเมืองตราด ถือได้ว่าเป็นหน่วยจัดการต้นน้ำที่มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัดตราด และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ช่วยเพิ่มจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเส้นทางจุดผ่อนปรนบ้านมะม่วง เนิน ๔๐๐ ในท้องที่อำเภอบ่อไร่มากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน เพื่อพัฒนาหน่วยจัดการต้นน้ำฯ ตามเป้าหมายดังกล่าว จึงทำให้ยังไม่สามารถเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำในภาพรวมที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งคอยหล่อเลี้ยงประชาชนในพื้นที่จังหวัดตราด

เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียว รองรับการศึกษาตัวของกลุ่มนักเรียน นักศึกษาและนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตราด ให้มีกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และได้เรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยวธรรมชาติจากแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำ ประกอบกับปัจจุบันจังหวัดตราดยังขาดแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ที่สามารถบริการองค์ความรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำและผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมได้รับความรู้

ความเข้าใจ ประทับใจและเกิดจิตสำนึกที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำให้คงอยู่จังหวัดตราดตลอดไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของจังหวัดตราด อีกทั้งเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนพื้นที่อำเภอ บ่อไร่มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้และเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของชุมชนในพื้นที่ โดยนำข้อมูลในการนำใช้ประกอบการดำเนินการสร้างศูนย์เรียนรู้ มีข้อมูลใน Outlet ของขอบเขตลุ่มน้ำหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ มาใช้ในการกำหนดพื้นที่และขอบเขตการจัดการ ดังภาพที่ ๑

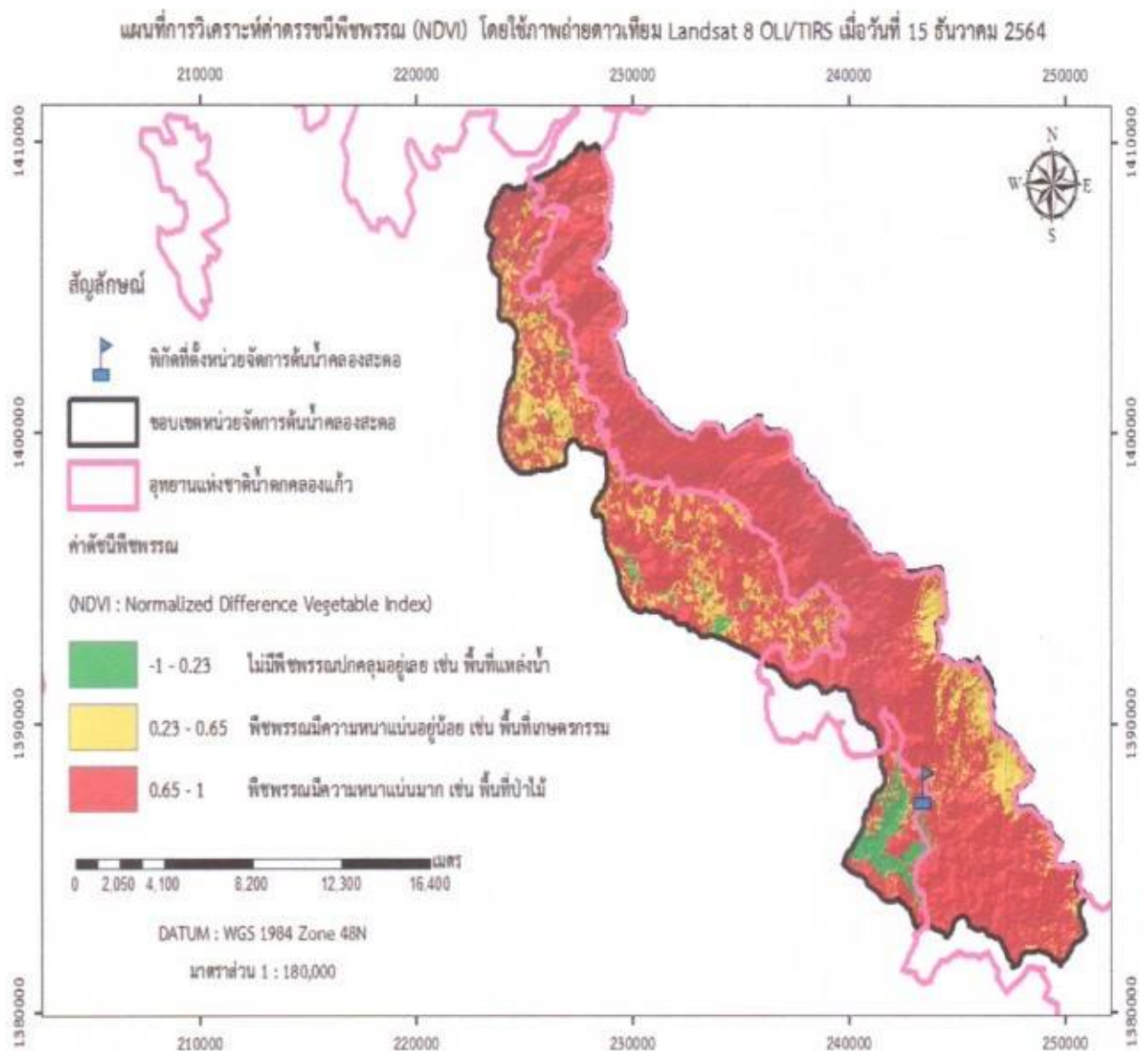

ภาพที่ ๑ แสดงขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำในความรับผิดชอบของหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ
ที่มา : ข้อมูลแผนที่จากหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ ๒๕๖๗

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ในการพัฒนาและสร้างการเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และเยาวชนในพื้นที่อำเภอบ่อไร่ ครอบคลุมหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ เพื่อให้ชุมชนเห็นว่าทรัพยากรป่าต้นน้ำมีความสำคัญ และใช้ในการขอสนับสนุนงบประมาณสำหรับฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมในพื้นที่ต้นน้ำ เราสามารถนำการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีพืชพรรณ (NDVI) มาประกอบโดยค่าระหว่าง ๐.๒๓-๐.๖๕ พบว่าในพื้นที่พบพืชพรรณมีความหนาแน่นน้อย เช่น พื้นที่ป่าไผ่ หรือพื้นที่ที่โดนผลกระทบจากลูกลมของไฟป่าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาช่วงปลายปี ๒๕๖๓ จะเห็นได้ว่าพื้นที่จริงปัจจุบันดังกล่าวเป็นพื้นที่กล้วยป่าขึ้นเต็มบริเวณที่โล่งจากการเผาไหม้ที่ผ่านมา การจัดการ และฟื้นฟูภารกิจหน้าที่ของหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ จึงมีความสำคัญและสร้างปลูกจิตสำนึกในการฟื้นฟู ป่าต้นน้ำให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม ดังภาพที่ ๓

ภาพที่ ๓ แสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีพืชพรรณ (NDVI) โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat ๘ OLI/TIRS เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔

ที่มา : ข้อมูลหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะตอ ๒๕๖๔

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อพัฒนาหน่วยจัดการต้นน้ำคลองสะอาด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำของจังหวัดตราด ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความหลากหลาย รวมทั้งเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และป่าต้นน้ำที่สำคัญ และมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวไทย-กัมพูชา บริเวณเส้นทางธรรมชาติเนิน ๔๐๐ และสวนผลไม้ในพื้นที่อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด

- มิติด้านเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลดีต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในจังหวัดตราด

- มิติด้านสังคม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เกิดจิตสำนึกที่ดีด้านการดูแลรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม และเกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

- มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการพัฒนา และฟื้นฟูให้มีความสมดุลของระบบนิเวศมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดผลดีต่อการท่องเที่ยว

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดตราดมีแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่สามารถบริการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้แก่สาธารณชนได้

มิติด้านสังคม : เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยวทั่วไป ประมาณปีละมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวระบบนิเวศป่าต้นน้ำ และเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

มิติด้านเศรษฐกิจ : เป็นการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ บริเวณเส้นทางท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำคลองโสน น้ำตกทับกระดี่ ให้มีความหลากหลาย ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว และสร้างรายได้ และเศรษฐกิจในภาพรวมแก่ชุมชนเพิ่มขึ้น

(ลงชื่อ)

(.....นางสาวรัชนิยา.....แสงการ.....)

วันที่.....๑...../.....มีนาคม...../...๒๕๖๘.....

ผู้ขอประเมิน